

SAK

SAAREMAA ARENDUSKESKUS

Saaremaa Arenduskeskus on konkurentsivõime ja arengu huvides tegutsev sihtasutus.

Maakonnahaigla arengukeskusest loetakse

Edukate ettevõtmiste algust !

SAK töötajad

Piret Pihel
juhataja

Merike Ilvest
ettevõtluskonsultant

Tiia Naagel
ettevõtluskonsultant

Helje Pent
MTÜ konsultant

Triin Arva
KOV konsultant

Kaira Kivi
turismiarendusjuht

2

www.sasak.ee

Pakume

usaldusväärseid ning loovaid lahendusi läbi

- ❑ Professionaalse nõustamisteenuse
- ❑ Koolituse
- ❑ Maakondliku arendustöö

Sihtgrupid

- Alustavad ettevõtjad**
- Tegutsevad ettevõtjad**
- Mittetulundusühendused**
- Kohalikud omavalitsused**
- Koolinoored**

Baasnõustamisteenused

Tasuta nõustamisteenus järgmistes valdkondades:

- Ettevõtluse vormid
- MTÜ ja äriühingute asutamine ja registreerimine
- Seadusandlus
- Äriidee/projektiidee hindamine ja analüüs
- Äriplaani/tegevuskava koostamise nõustamine ja analüüs
- Raamatupidamine, maksud ja aruandlus
- Finantsplaneerimine
- Turundus ja müük
- Juhtimine ja tegevuse planeerimine
- Finantseerimisallikad

Aastas pakutakse nõustamisteenust keskmiselt kuni 1400 kliendile!

Tasuta konsultatsiooniteenus probleemi kohta aastas TEENUSED KODANIKUJUHENDUSELE kuni 5 h järgmistes valdkondades:

- ⌘ Ühingute asutamine (s.h. põhikirja koostamine ja registreerimine)
- ⌘ MTÜ strateegia ja arengukava koostamine
- ⌘ Raamatupidamine
- ⌘ MTÜ arendustegevus (teenuste ja toodete väljatöötamine ja pakkumine, liikmete/vabatahtlike kaasamine, juhtorgani arendamine)
- ⌘ Maksustamine ja maksud
- ⌘ Rahastamisallikate leidmine
- ⌘ Projekti idee sobivuse hindamine toetusmeetmete ja arengukavadega
- ⌘ Projektitaotluste koostamise, projekti juhtimise ja aruandluse alane konsultatsioon

Muud teenused:

- ✿ Küla arengukava koostamise alane konsultatsioon
- ✿ Koolituskursuste ja infopäevade organiseerimine
- ✿ MTÜ-de infolisti haldamine

Liitumiseks: helje@sasak.ee

**Maakondlike arenduskeskuste
ehk MAKide võrgustik**

15 keskust üle Eesti

www.eas.ee

Rahastuse võimalused KODANIKUÜHENDUSELE

Saaremaa MTÜ arvudes

- Kokku 01.08.14. seisuga 1035 (siin sees ka KÜ,GÜ,Aü jne)
- Kaardistatud mtysid kokku 797 (ei tea likvideerituid)
- KOP kevadvooru laekus 64 projekti. Nõuetele mittevastavaid, mis ei läinud hindamisele 9.
- Hindamisele I meede 25, toetati 11
- Hindamisele II meede 30, toetati 15.
- II meetme projektid paremini kirjutatud ja lähimõeldumad

Erinevad rahastusvõimalused MTÜ-dele

1. Liikmemaks

2. Fondide/riigiasutuste toetused projektidele ja tegevustoetused

Ministeeriumid/Maavalitsus

Omavalitsused

Fondid

3. Omatulu teenimine toodete ja teenuste pakkumise läbi

4. Sponsorlus ja annetused

Projektinduse põhimõtted

- Projekt on ajaliselt ja ruumiliselt määratletud tegevuste kompleks kindla **probleemi** lahendamiseks või **arengueelduse** paremaks ära kasutamiseks. Projektil on kindel **eesmärk**, **ajagraafik**, **piiratud ressursid** ning **mõõdetav tulemus**, milleks on püsiv **kvalitatiivne või kvantitatiivne muutus**, **uus teenus, toode**.
- Projekti ei tehta ega toetata sellepärast, et “raha ju on”
- Toetuse andmise aluseks on vajadus ja selle põhjendamine (konkurente on palju)
- Projektitoetus on ühekordne st. toetus peab käivitama edasise tegevuse
- Rahapuud ei ole olemas, toetused on fokusseeritud
- Tegevkulude katmiseks toetusi ei ole (juhatuse liikme tasu, rent, raamatupidaja palk jne)

Olulist rahastuse ja rahastajate kohta (1)

- Reeglina **juba toimunud tegevusi** ei rahastata
- Jooksvaid kulutusi ei toetata (toetatakse ühekordset investeringut /tegevust)
- Igal rahastajal tavaliselt olemas koduleht – info käimasolevate konkursside, tähtaegade kohta
- **Rahastajate infolistid** - saab registreeruda fondi kodulehelt
- Programmijuhend – info konkreetse programmi kohta
- **Projekti koostamise juhend** – info taotlusvormi täitmise kohta
- Nõuanded/abi **rahvusvaheliste partnerite** leidmiseks
- Viited muudele võimalikele rahastamisallikatele
- **Kindel taotlusvorm ja eelarvevorm, nõuded neile**
- **Kindel aruandlusvorm, nõuded neile**
- Kohustuslik **omafinantseering** (suurus rahastajatel erinev)
- Mitterahaline panus oma-/kaasfinantseeringuna pigem erand, mitte reegel – peab olema tõestatud
- **Projekt peab olema kooskõlas programmi / projektikonkursi eesmärkidega**

Olulist rahastuse ja rahastajate kohta (2)

- **Projektide hindamiskriteeriumid** – rahastaja poolt välja töötatud
- **KKK** -korduma kippuvad küsimused – väärtuslikud vastused
- Programmi/ projektivooru kontaktisik – valdab infot
- **Leping rahastaja ning rahastatava vahel – täitmiseks**
- Kui projektitegevus ei vasta nõuetele/ lepingule on rahastajal õigus nõuda oma eraldise tagastamist
- **Projekti originaaldokumente tuleb säilitada vastavalt lepingu nõuetele** (nt EL projektid kuni aastani 2025)
- **Rahastajal on õigus oma eraldise kasutamist kontrollida ka mitu aastat pärast projekti lõppemist**
- Toetuse saamisest tuleb avalikkust teavitada vastavalt rahastaja nõuetele (logo jms)
- Projekti kestel vajalikud muudatused kooskõlasta **eelnevalt** rahastajaga
- Uuri toetusesaajate nimekirja rahastaja kodulehelt
- Rahastajate poolt on tähelepanu alla võetud hangetega seonduv, ettevõtlik MTÜ vormis

Ministriumid/ MV/KOV

Ministriumite eelarved:

- ❖ Eelarverealised tegevustoetused (nt. Haridus- ja Teadusministeerium)
- ❖ Valdkonnapõhised projektitoetused: toetatakse ministriumi haldusalasse kuuluvate MTÜde projekte läbi spetsiaalsete projektikonkursside, nt:
  - Kuriteoennetus (Justiitsministeerium)
  - Koolivaheaja sisustamise projektid (Kultuuriministeerium)
- ❖ Riigiasutuste konkursid:
  - Maanteeameti konkurss liiklustravalisuse tõstmiseks
  - Päästeameti konkurss õnnetuste ennetuseks

NB! Konkursid võivad olla projektipõhised (st ei ole regulaarsed)

Valdade/linnade eelarved:

Erinevad praktikad – tegevustoetused,
projektitoetused.

Küsi otse KOV-ist!

Fondide väike ülevaade

Kohaliku omaalgatuse programm

Hasartmängumaksu Nõukogu

Eesti Kultuurkapital

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove

Avatud Eesti Fond

Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus

Põhjamaade Ministrite Nõukogu

Euroopa Noored programm

Keskkonnaprogramm - KIK

Kohaliku Omaalgatuse Programm (KÜSK), www.kysk.ee

Eesmärk: avalikes huvides tegutsevate kodanikuühenduste suutlikkuse tõstmine, kodanikuaktiivsust soodustava keskkonna kujundamine ja selle kaudu kodanikuühiskonna arendamine

Taotlejad: MTÜ-d, SA-d, kelle asutajateks ei ole avalik sektor ning kes ei ole avaliku sektori valitseva mõju all. Tegutsenud vähemalt ühe aasta. **Alates 2014.a. ei toetata enam seltsinguid.**

Heade ideede konkursile:

Avatud jooksvalt, esmalt esitada 4 lehel hea idee, vähemalt 2 MTÜ koostöona

Kohaliku omaalgatuse programm

Meede 1 – „Kogukonna areng“ – mille eesmärgiks on tugevad kogukonnad, kogukonna identiteedi tugevnemise, kodukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu ning tõhusama koostöö kaudu

Meede 2 – „Elukeskkonna ja kogukonnateenuste arendamine“ – mille eesmärgiks on kogukonnaliikmete ühistegevust soodustava avalikus kasutuses olevate objektide ja kogukonnaliikmetele vajalike teenuste olemasolu/tagamine.

Sihtala: kogu Eesti

1) maapiirkondades (alla 2500 elanikuga asulad)

2) linnapiirkondades asumipõhised tegevused

Toetusmahud: kuni **2000 eurot**

Taotlustähtajad: 1. aprill ja 1. oktoober

Omafinantseering peab olema rahaline ja vähemalt 10% projekti kogumaksumusest

Taotlus esitatakse: Saare Maavalitsus

Täpsem info: www.kysk.ee

Hasartmängumaksu Nõukogu

Toetatakse valdkonniti prioriteetide alusel:

- ∞ **Haridus- ja Teadusministeerium:** noorsootöö-, keele-, haridus-, teadus-, elukestva õppe projektid;
- ∞ **Kultuuriministeerium:** spordivaldkonnas: olümpia- ja mitteolümpiaalade projektid; kultuurivaldkonnas: huvitegevus
- ∞ **Sotsiaalministeerium:** sotsiaalhoolekande valdkonnas: laste-, eakate-, erivajadustega inimeste hoolekanne; vägivalla ohvrid; võrdsete võimaluste loomine; rahvatervise ja tervishoiu valdkonnas: rahvatervise teenused; tervisedenduslikud projektid

Abikõlblikud tegevused: koolitused, sündmused, konverentsid, kampaaniad, trükised

Üldjuhul **ei toetata:** investeeringuid; reisikulude rahastamist

Sihtala: kogu Eesti (OV üksus/maakond/Eesti)

Toetusmahud ja taotlustähtajad:

- kuni 6400 eurot, iga kuu viimane kuupäev , kaks kuud enne tegevust
- üle 6400 euro, iga aasta detsembriks
- **Omafinantseering 10 % (suurprojektid 20%). Halduskuludeks 25%.**

Täpsem info: www.hmn.ee

Hasartmängumaksu regionaalsed investeeringud

Eesmärk: parandada **avalike teenuste kättesaadavust** ja kvaliteeti toetuse sihtgrupile

Toetatakse: regionaalsed investeeringud hoolekande, õppimise, sportimise ja vabaaja veetmise tingimuste parandamiseks laste, noorte, perede, eakate ja puuetega inimeste jaoks (ainult investeering, ehitustegevus)

Toetust võivad taotleda: MTÜd, SAd, KOV üksus, valitsusasutuse hallatav riigiasutus

Sihtala: kogu Eesti (KOV üksus)

Toetusmahud: kuni 32 000 eurot

Taotlustähtajad: 15.veebruar ja 15. september

Täpsem info: <http://www.eas.ee>

Eesti Kultuurkapital

Eesmärk: kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi ning kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise toetamine rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu

2 toetuste skeemi (sihtkapitalid ja maakondlikud ekspertgrupid):

SIHTKAPITALID (üle Eesti): toetavad pigem professionaalset kultuuritegevust (arhitektuur, audiovisuaalne kunst, helikunst, kehakultuur ja sport, kirjandus, kujutav ja rakenduskunst, näitekunst, rahvakultuur)

Toetusmahud: kindlad alam- ja ülempiirid puuduvad, toetused väiksed

Taotlustähtajad: 4 korda aastas (20.02; 20.05; 20.08; 20.11)

Rohkem infot: <http://www.kulka.ee>

Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK) (1)

Eesmärk: avalikes huvides tegutsevate kodanikuühenduste suutlikkuse tõstmine, kodanikuaktiivsust soodustava keskkonna kujundamine ja selle kaudu kodanikuühiskonna arendamine

Taotlejad: MTÜd, SAd, kelle asutajateks ei ole avalik sektor ning kes ei ole avaliku sektori valitseva mõju all. MTÜ tegutsenud üle 1 aasta.

Toetakse: eestkostetegevus; kaasamine; võrgustike arendamine; avalike hüvede (teenuste) pakkumine jmt. tegevused, investeeringud

Sihtala: kogu Eesti (piirkondlikud; üleriigilised projektid)

Toetusmahud: vastavalt konkreetse konkursi tingimustele

Taotlustähtajad: erinevad konkursid

Taotlus esitatakse:

kysk@kysk.ee (olge ajaga täpsed!)

Täpsem info: <http://www.kysk.ee>

Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK) (2)

Heade ideede konkurss

Toetatakse: Eesti kodanikuühiskonna arengule suunatud sotsiaalseid muutusi taotlemaid uudseid ja uuenduslike kodanikualgatuslikke tegevusi ja protsesse

Oodatakse esialgu: idee lühikirjeldust, meeskonna ülevaadet, eelarvet, tulemuslikkuse ja jätkusuutlikkuse prognoosi

Tähtaega ei ole, ideid oodatakse jooksvalt

Reisitoetused

Personaalsed toetused inimestele, kes on kutsutud rahvusvahelisele üritusele tutvustama Eesti kodanikuühiskonna tegemisi

Tähtaega ei ole

SA Innove

Eesmärk: Haridus-, arendusprogrammide ja -projektide ning EL struktuurifondide rakendamine.

Toetatavad valdkonnad:

- **Pikk ja kvaliteetne tööelu** (5 toetusmeedet)
  - Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine; Tööelu kvaliteedi parandamine; Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed; Tervislike valikute ja eluviiside soodustamine; Soolise võrdõiguslikkuse edendamine
- **Elukestev õpe** (8 toetusmeedet)
  - Kutsekvalifikatsiooni-süsteemi arendamine; Noorsootöö kvaliteedi arendamine; Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine; Kutseõppe sisuline kaasajastamine ning kvaliteedi kindlustamine; Täiskasvanuhariduse arendamine; Kooli poolelijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine

Toetatavad tegevused: koolitused, “pehmed” tegevused, investeeringud kuni 10% projekti maksumusest.

Rohkem infot ja tähtajad: www.innove.ee

Avatud Eesti Fond (AEF) (1)

Eesmärk: panustada kodanikuühiskonna arengusse ning sotsiaalse õigluse, demokraatia ja säästva arengu edendamisse

Toetust võivad taotleda: vabaühendused; juriidilised ja eraisikud

Toetatakse valdkonniti: 7 erineva rõhuasetusega põhiprogrammi koos alaprogrammidega; isikustipendiumid; valdkondlik arendustegevus

Fondi programme ühendab nägemus demokraatiast, kodanikuühiskonnast, sotsiaalsest vastutusest ning võrdsetest võimalustest otsustusprotsessides

<http://www.oef.org.ee/et/>

ERASMUS + (euroopa Noored)

Eesmärk: Toetada noorte omaalgatuslikke projekte ja rahvusvahelist koostööd väljaspool formaalset haridussüsteemi.

Toetust võivad taotleda: noored 17-30, MTÜ-d, SA-d, KOV, noortegrupid, seltsingud

Tähtajad: 17.märts, 30.aprill, 1.oktoober kell 13.00.

Alaprogrammid:

- **Euroopa Vabatahtlik Teenistus** 17-30.a.

2-12 kuud, sõidukulud km põhiselt, taskuraha, elamiskulud

- **Noorsootöötajate õpiränne** - seminarid, koolitused, kontaktseminarid, õppevisiidid töövarjuks olemine, vaatlus

Kestvus 2 päeva kuni 2 kuud; max 50 osalejat igas projekti tegevuses, 2 või rohkem partnerit eri riikidest, vanusepiire pole.

Loe lähemalt: <http://www.euroopa.noored.ee/>

ERASMUS + (Euroopa Noored)

- **Noortevahetused** 13-30.a.; 5-21 päeva. Min 2 riiki, 16-60 päeva ettevalmistav kohtumine
- **Rahvusvahelised noortealgatused** – rahvusvahelise noortealgatuse mõtlejad välja ja viivad ellu noored ise, eesmärgiga oma koduküla,- valla või laiemalt Eesti ja Euroopa elu paremaks muuta. Kaasatud vähemalt 1 riik.

Toetada noortes algatusvõimet, ettevõtlikku ellusuhtumist ja selleks vajalikke oskusi

Suurendada noorte kodanikuaktiivsust; arendada noortes võtmepädevusi läbi mõtestatud:

õpikogemuse projekti vältel; toetada noortegruppide või –organisatsioonide piirdeülest

koostööd ja heade praktikate jagamist

Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus

Eesmärk: aidata kaasa Eestis elavate inimeste ühiste väärtuste kujunemisele, aktiivsele osalemisele kodanikuühiskonnas ning erinevate rahvusrühmade võimalusele säilitada oma emakeelt ja kultuuri

Toetust võivad taotleda: MTÜd, SAd

Erinevad konkursid ja teemad:

- (tegevus)toetused rahvuskultuuriseltsidele;
- kodanikuteadlikkuse ja sallivuse tõstmine
- täiendkoolitused multikultuurses keskkonnas töötavatele õpetajatele, noorsootöötajatele;
- uudsete lõimumisalasete ideede rakendamine (integratsioonialased tegevused)
- keeleõppematerjalide väljatöötamine, kirjastamine, levitamine

Toetusmahud ja tähtajad: vastavalt konkreetse projektikonkursi tingimustele

Täpsem info: <http://www.meis.ee>

Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis

Eesmärk: Tagada Põhja- ja Baltimaade üleilmne konkurentsivõime ning muuta piirkond seeläbi maailmas atraktiivseks nii väärtuste kui ka innovatiivsuse poolest.

Toetust võivad taotleda: MTÜ-d, SA-d, ametnikud, KOV asutused, eraisikud

Toetusprogrammid:

- Kultuur ja kunst
- Lapsed ja noored
- Põhja- ja Baltimaade ning Läänemere maade MTÜ-d
- Nordplus

Taotlustähtajad: igal alaprogrammil erinev, taotlemine inglise keeles

Täpsem info: <http://www.norden.ee>

Keskkonnainvesteeringute Keskus - Keskkonnaprogramm

Eesmärk: avalike vahendite eesmärgipärane ja sihtotstarbeline kasutamine keskkonna valdkonnas

Missioon: hoida tervet elukeskkonda, väärtustada puhast loodust ning jätkusuutlikku arengut

Toetust võivad taotleda: kõik juriidilised isikud (taotleja põhikirjas peab olema sees kas keskkonnateema või sellealased koolitused)

Toetatakse: 8 valdkonda oma alaprogrammidega: veemajandus, jäätmekäitlus, looduskaitse, keskkonnateadlikkus, keskkonnakorraldus, kalandus, metsandus, maakondlik programm

Abikõlblikud tegevused: MTÜdel, SAdel põhikirjaline tegevus loodus-, keskkonnakaitse või -koolitused

Sihtala: kogu Eesti (maakondlik/üleriigiline)

Toetusmahud: kindlad alam- ja ülempiirid puuduvad. Taotlemine ainult elektroonne.

Täpsem info: <http://www.kik.ee>

VEEL VÕIMALUSI...

Päästeameti projektikonkurss „Õnnetuste ennetamine“,

www.rescue.ee

Swedbanki annetuskeskond

www.heategu.ee

Ole kursis rahastusvõimalustega näiteks nii:

Saaremaa kodanikuühenduste infolist (kirjuta helje@sasak.ee)

MAKIS infoportaal www.mty.arenduskeskused.ee või küsi

helje@sasak.ee, tel: 45 20 573

Täna tähelepanu eest ja edu tegevustes!

Lossi 1 Kuressaare

Tel:45 20 570

www.sasak.ee

helje@sasak.ee

